

Van. prof. dr. Amina Pehlić

AKCENAT ZAMJENICA U GOVORU DONJEG KAMIČKA

Sažetak

Cilj ovog rada bio je da se predstavi akcenat zamjenica u govoru Donjeg Kamička, prema akcenatskoj tipologiji i opisu akcenta u standardnom bosanskom jeziku, te da se uporedi sa istraženim akcenatskim oblicima zamjenica u standardnojezičkoj praksi.

Donji Kamičak je bošnjačko selo koje se nalazi u dolini rijeke Sane (između Sanskog Mosta i Ključa). Prema klasifikaciji bosanskohercegovačkih dijalekata govor ovog mjesta pripada zapadnobosanskom (ikavskošćakavskom) dijalektu, odnosno centralnobosanskom poddijalektu, koji po svojim osnovnim obilježjima pripada novoštokavskim govorima.

Na osnovu rezultata istraživanja zaključeno je da se u govoru Donjeg Kamička izdvajaju uglavnom isti akcenatski tipovi zamjenica kao i u standardnom jeziku, uz djelimično različitu distribuciju pojedinih zamjenica unutar dva osnovna tipa (promjenljivog i nepromjenljivog). Također, u govoru Donjeg Kamička došlo je do preovladavanja pridjevske promjene, odnosno dužih nastavaka u GDLjd. muškog i srednjeg roda pridjevskih zamjenica, koji su u odnosu na kraće oblike, prema novijem istraživanju, u značajno većoj mjeri zastupljeni i u standardnojezičkoj praksi; u određenim oblicima zamjenica javlja se sekundarna dužina, tj. postakcenatska dužina koja nije obilježje standardnog jezika; pored standardnog zabilježeno je i nestandardno prenošenje akcenta na proklitiku.

***Ključne riječi:** akcenatski tipovi, govor Donjeg Kamička, standardni jezik, standardnojezička praksa, sekundarna dužina, prenošenje akcenta*

UVOD

Prema pregledu bosanskohercegovačkih dijalekata govor Dónjĕg Kămīčka, bošnjačkog sela smještenog u dolini rijeke Sane (između Sanskog Mosta i Ključa), pripada zapadnobosanskom (ikavskošćakavskom) dijalektu, odnosno centralnobosanskom poddijalektu, koji po svojim osnovnim obilježjima pripada novoštokavskim govorima (Peco, 1980: 109–126).

Novoštokavski karakter govora Donjeg Kamička potvrđuju i novija istraživanja koja je autorica ovog rada uradila za potrebe pisanja diplomskog (Pehlić, 2006; Pehlić, 2009a) i magistarskog rada (Pehlić, 2009b). Rezultati akcenatskog opisa djelimično su predstavljeni u radu *Osnovna akcenatska obilježja govora Donjeg Kamička* (Pehlić, 2009c).

Cilj ovog rada jeste predstaviti akcenat zamjenica u govoru Donjeg Kamička, prema akcenatskoj tipologiji i opisu akcenta zamjenica u standardnom bosanskom jeziku, te uporediti ga sa istraženim akcenatskim oblicima zamjenica u standardnojezičkoj praksi.

Osnovu za opis akcenta zamjenica u ovom radu činio je istraživački materijal prikupljen prethodno navedenim istraživanjima, uz naknadno istraživanje pojedinih akcenatskih oblika.

Prema akcenatskoj tipologiji predstavljenoj u monografiji *Akcent u standardnom bosanskom jeziku* (Alić, 2017) riječi pripadaju jednom od dva akcenatska tipa: a) promjenljivom ili b) nepromjenljivom. Nepromjenljivi akcenatski tip obuhvata riječi koje u svim oblicima imaju isti akcent. Prema tome i sve nepromjenljive riječi, budući da imaju samo jedan oblik, pripadaju nepromjenljivom akcenatskom tipu. Riječi nepromjenljivog tipa razvrstane su u četiri podtipa, koje odlikuje: a) dugouzlazni akcent, b) dugosilazni akcent, c) kratkouzlazni akcent i d) kratkosilazni akcent. Promjenljivi akcenatski tip obuhvata samo promjenljive riječi. Ta promjena se očituje kao: a) promjena tona, b) promjena trajanja i c) promjena mjesta akcenta.

Opis akcenta zamjenica u govoru Donjeg Kamička prikazan je prema akcenatskoj tipologiji predstavljenoj u monografiji *Akcent u standardnom bosanskom jeziku* (Alić, 2017: 74-89). Ova monografija poslužila je i kao izvor standardnih akcenatskih oblika zamjenica, uz sporadični komparativni uvid u druge bosanske standardnojezičke priručnike (Čedić, I. 2001; Jahić, Halilović i Palić, 2000; Čedić i sar., 2007; Halilović, Palić i Šehović, 2010; Jahić, Dž., 2012, 2014a, 2014b).

REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Nepromjenljivi tipovi zamjenica¹

Dugouzlazni akcent na prvom slogu

Ovom akcenatskom tipu u govoru D. Kamička pripada zamjenica *njézīn*, -a, -o (njēn, -a, -o) (Tabela 1).

	jd.			mn.		
	m. r.	ž. r.	s. r.	m. r.	ž. r.	s. r.
N	<i>njézīn</i>	<i>njézina</i>	<i>njézino</i>	<i>njézini</i>	<i>njézine</i>	<i>njézina</i>
G	<i>njézinōg(a)</i>	<i>njézinē</i>	<i>njézinōg(a)</i>		<i>njézinī(h)</i>	
D	<i>njézinōm(e)</i>	<i>njézinōj</i>	<i>njézinōm(e)</i>		<i>njézinīm(a)</i>	
A	=N ili G	<i>njézinu</i>	<i>njézino</i>	<i>njézine</i>	<i>njézine</i>	<i>njézina</i>
V	---	---	---		---	
I	<i>njézinīm</i>	<i>njézinōm</i>	<i>njézinīm</i>		<i>njézinīm(a)</i>	
L	<i>njézinōm</i>	<i>njézinōj</i>	<i>njézinōm</i>		<i>njézinīm(a)</i>	

Tabela 1. Paradigma zamjenice *njézīn*, -a, -o u govoru D. Kamička

Prisvojna zamjenica *njézīn*, -a, -o u govoru D. Kamička ima nastavke pridjevske promjene, dok oblici imeničke i zamjeničke promjene koji se navode u *Gramatici bosanskoga*

¹ U analizi zamjenice su posmatrane prema njihovoj podjeli u *Gramatici bosanskoga jezika* (Jahić, Halilović i Palić, 2000).

jezika (2000: 252)² nisu uobičajeni. Također, postakcenatska dužina na drugom slogu prisutna je samo u Njd. m. roda. Prema Alić (2017: 74) ova dužina u standardnom jeziku ostaje u svim padežima, što dosad nije evidentirano u standardnojezičkim priručnicima.³

Kratkouzlazni akcenat na prvom slogu

Ovom akcenatskom tipu u govoru D. Kamička pripadaju:

1. upitno-odnosna zamjenica *kàkav*, -a, -o (Tabela 2);
2. opisne zamjenice: *tàkav*, -a, -o/*tàkī*, -ā, -ō; *vàkī*, -ā, -ō (<ovàkav, -a, -o); *nàkī*, -ā, -ō (<onàkav, -a, -o);
3. prisvojne zamjenice ž. roda: *mòja*, *tvòja*, *svòja* i m. roda *njègōv*, -a, -o;
4. upitno-odnosne zamjenice: *kòjī*, -ā, -ē (Tabela 4); *čijī*, -ā, -ē; *kòlkī*, ā, -ō (kolikī, -ā, -ō);
5. količinske zamjenice: *vòlkī*, -ā, -ō (ovolikī, ā, -ō); *tòlkī*, -ā, -ō (tolikī, ā, -ō); *nòlkī*, -ā, -ō (onolikī, -ā, -ō);
6. neodređene zamjenice: *pònjekī/pònekī*, -ā, -ō; *pòkojī*, -ā, -ē; *dèkī*, -ā, -ō (<pođèkī, -ā, -ō <pođèkojī, -ā, -ē <pogdjèkojī, -ā, -ē);
7. pokazne zamjenice: *òvāj*, -ā, -ō (Tabela 6) i *ònāj*, -ā, -ō i
8. neodređena zamjenica *štòšta*.⁴

	jd.			mn.		
	m. r.	ž. r.	s. r.	m. r.	ž. r.	s. r.
N	<i>kàkav</i>	<i>kàkva</i>	<i>kàkvo</i>	<i>kàkvi</i> <i>kàkve</i>	<i>kàkve</i>	<i>kàkva</i>
G	<i>kàkvōg(a)</i>	<i>kàkvē</i>	<i>kàkvōg(a)</i>		<i>kàkvī(h)</i>	
D	<i>kàkvōm(e)</i>	<i>kàkvōj</i>	<i>kàkvōm(e)</i>		<i>kàkvīm(a)</i>	
A	=N ili G	<i>kàkvu</i>	<i>kàkvo</i>		<i>kàkve</i>	<i>kàkva</i>
V	---	---	---		---	
I	<i>kàkvīm</i>	<i>kàkvōm</i>	<i>kàkvīm</i>		<i>kàkvīm(a)</i>	
L	<i>kàkvōm</i>	<i>kàkvōj</i>	<i>kàkvōm</i>		<i>kàkvīm(a)</i>	

Tabela 2. Paradigma zamjenice *kàkav*, -a, -o u govoru D. Kamička

² Pridjevske zamjenice imaju zamjениčku i pridjevsku promjenu. Ta dva sistema nastavaka razlikuju se jedino u dužini vokala u nastavku genitiva, dativa i lokativa jednine muškog i srednjeg roda: u zamjениčkoj promjeni taj je vokal kratak: *òvog(a)*, *òvom(e/u)* – a u pridjevskoj dug: *nèkōg(a)*, *nèkōm(e/u)*. Zamjениčku (pronominalnu) promjenu imaju: *òvāj/òvāj*, *tāj*, *ònāj/ònāj*, *sāv*, *svā*, *svē* i sl., a pridjevsku: *nèkī*, *svākī*, *ovolikī* i sl. zamjenice (Jahić, Halilović i Palić, 2000: 250). Pojedine se zamjenice mijenjaju i po zamjениčkoj i pridjevskoj promjeni. Takve su: *mōj*, *tvōj*, *nāš*, *vāš*, *kōjī/kōjī*, *čijī/čijī*, *nīčiji* i dr. (Jahić, Halilović i Palić, 2000: 251). Zamjenice *njègov*, *njēn/njēzīn/njēzīn*, *njīhov*, *ovàkav*, *tàkav*, *kàkav*, *nīkakav* i sl. u jednini muškog i srednjeg roda imaju tri sistema nastavaka – imenički, zamjениčki i pridjevski (Jahić, Halilović i Palić, 2000: 252).

³ Čedić i sar. (2007) navode samo osnovni oblik (Njd.) zamjenica *njēn* i *njēzīn*; Halilović, Palić i Šehović (2010) uopće ne navode zamjenicu *njen* ni *njezin*; Jahić (2014b) navodi Njd. *njēzīn* (*njēzīn*), bez postakcenatske dužine na drugom slogu u paradigmatu. Čedić (2001: 114) navodi istu akcenatsku paradigmatu zamjenice *njezin* kakva je i u govoru D. Kamička, ali bez postakcenatske dužine u Njd. *njēzin*. Dužinu na drugom slogu nisu navodili ni raniji standardnojezički priručnici (ni u Njd.), ali ni oblike zamjениčke i pridjevske promjene (Brabec, Hraste i Živković, 1970: 100; Maretić, 1963: 194 i 204).

⁴ N *štòšta*, G *štòčegā*, A *štòšta/štòčegā*, DL *štòčemu*.

Istu akcenatsku paradigmu kao zamjenica *kàkav*, -a, -o u govoru D. Kamička imaju i opisna zamjenica *tàkav*, -a, -o i prisvojne zamjenice ž. roda *mòja* i *tvòja* i m. roda *njègōv*, -a, -o (*njègōv* sa sekundarnom dužinom u Njd.).

U govoru D. Kamička upitno-odnosna zamjenica *kàkav*, -a, -o, kao i ostale zamjenice ovog akcenatskog tipa, ima nastavke pridjevske promjene. Oblici imeničke i zamjeničke promjene koji se za pojedine zamjenice ovog tipa navode u *Gramatici bosanskoga jezika* (Jahić, Halilović i Palić, 2000: 250-252) u ovom govoru nisu uobičajeni.

Gjd.			DLjd.		
–	<i>kàkvōg(a)</i>	94%	–	<i>kàkvōm(e)</i>	96%
–	<i>kàkvog(a)</i>	6%	–	<i>kàkvom(e)</i>	4%

Tabela 3. Rezultati istraživanja zastupljenosti akcenatskih oblika zamjenice *kàkav* u GDLjd. u standardnojezičkoj praksi (Alić, 2017: 74-75)

Prema rezultatima istraživanja zastupljenosti akcenatskih oblika zamjenice *kàkav* u GDLjd. u standardnojezičkoj praksi (Alić, 2017: 74-75), oblici pridjevske promjene (sa dužinom na nastavku), koji su i jedini prisutni u govoru D. Kamička, gotovo u potpunosti preovladavaju u odnosu na oblike zamjeničke promjene (bez dužine na nastavku).

	jd.			mn.		
	m. r.	ž. r.	s. r.	m. r.	ž. r.	s. r.
N	<i>kòjī</i>	<i>kòjā</i>	<i>kòjē</i>	<i>kòjī</i>	<i>kòjē</i>	<i>kòjā</i>
G	<i>kòjēg(a)</i> ⁵	<i>kòjē</i>	<i>kòjēg(a)</i>		<i>kòjī(h)</i>	
D	<i>kòjēm</i>	<i>kòjōj</i>	<i>kòjēm</i>		<i>kòjīm(a)</i>	
A	=N ili G	<i>kòjū</i>	<i>kòjē</i>	<i>kòjē</i>	<i>kòjē</i>	<i>kòjā</i>
V	---	---	---		---	
I	<i>kòjīm</i>	<i>kòjōm</i>	<i>kòjīm</i>		<i>kòjīm(a)</i>	
L	<i>kòjēm</i>	<i>kòjōj</i>	<i>kòjēm</i>		<i>kòjīm(a)</i>	

Tabela 4. Paradigma zamjenice *kòjī*, -ā, -ē u govoru D. Kamička

Istu akcenatsku paradigmu kao zamjenica *kòjī*, -ā, -ē u govoru D. Kamička imaju i: a) upitno-odnosne zamjenice *čjījī*, -ā, -ē i *kòlkī*, -ā, -ō; b) količinske zamjenice: *vòlkī*, -ā, -ō; *tòlkī*, -ā, -ō; *nòlkī*, -ā, -ō; c) opisne zamjenice *tàkī*, -ā, -ō; *vàkī*, -ā, -ō; *nàkī*, -ā, -ō i d) neodređene zamjenice: *pònjekī/pònekī*, -ā, -ō; *pòkojī*, -ā, -ē i *đèkī*, -ā, -ō.

⁵ Nesažeti oblici u Gjd. *kōg(a)* i DLjd. *kōm(e)* (Alić, 2017: 76, 87) ne javljaju se u ovom govoru, te ova zamjenica u govoru D. Kamička pripada samo nepromjenljivom akcenatskom tipu.

Gjd.		Djd.	
–	<i>kòjēg(a)</i> 53%	–	<i>kòjēm</i> 72%
–	<i>kòjeg(a)</i> 21%	–	<i>kòjem</i> 26%
–	<i>køjeg</i> 26%	–	<i>køjem</i> 2%

Tabela 5. Rezultati istraživanja zastupljenosti akcenatskih oblika zamjenice *kòjī* u GDjd. u standardnojezičkoj praksi (Alić, 2017: 76)

Prema rezultatima istraživanja zastupljenosti akcenatskih oblika zamjenice *kòjī* u GDjd. u standardnojezičkoj praksi (Alić, 2017: 76), oblici pridjevske promjene (sa dužinom na nastavku), koji su i jedini prisutni u govoru D. Kamička, najzastupljeniji su u odnosu na druga dva oblika.

	jd.			mn.		
	m. r.	ž. r.	s. r.	m. r.	ž. r.	s. r.
N	<i>òvāj</i>	<i>òvā</i>	<i>òvō</i>	<i>òvī</i>	<i>òvē</i>	<i>òvā</i>
G	<i>òvōg/òvogā</i>	<i>òvē</i>	<i>òvōg/òvogā</i>	<i>òvē</i>	<i>òvī(h)</i>	<i>òvā</i>
D	<i>òvōm/òvomē</i>	<i>òvōj</i>	<i>òvōm/òvomē</i>		<i>òvīm(a)</i>	
A	<i>=N ili G</i>	<i>òvū</i>	<i>òvō</i>		<i>òvē</i>	
V	---	---	---		---	
I	<i>òvīm</i>	<i>òvōm</i>	<i>òvīm</i>		<i>òvīm(a)</i>	
L	<i>òvōm/òvomē</i>	<i>òvōj</i>	<i>òvōm/òvomē</i>		<i>òvīm(a)</i>	

Tabela 6. Paradigma zamjenice *òvāj*, *-ā*, *-ō* u govoru D. Kamička

Istu akcenatsku paradigmu kao zamjenica *òvāj*, *-ā*, *-ō* u govoru D. Kamička ima i zamjenica *ònāj*, *-ā*, *-ō*. Naime, pokazne zamjenice *òvāj*, *-ā*, *-ō* i *ònāj*, *-ā*, *-ō* također imaju nastavke pridjevske promjene, ali i oblike zamjeničke promjene s pokretnim vokalima na kojima je redovna sekundarna dužina (u oblicima jednine). U standardnom jeziku ove zamjenice se navode samo sa zamjeničkom promjenom (Alić, 2017: 75; Jahić, Halilović i Palić: 2000: 250-251).

Kratkouzlazni akcenat na drugom slogu

Ovom akcenatskom tipu u govoru D. Kamička pripadaju:

1. opisne zamjenice *ovàkav*, *-a*, *-o* (Tabela 7) (*vàkī*, *-ā*, *-ō*) i *onàkav*, *-a*, *-o* (*nàkī*, *-ā*, *-ō*);
2. neodređena zamjenica *štókàkav*, *-a*, *-o* i
3. neodređena zamjenica *pođèkī*, *-ā*, *-ō*/*pođèkojī*, *-ā*, *-ē* (<*pogdjèkojī*, *-ā*, *-ē*).

	jd.			mn.		
	m. r.	ž. r.	s. r.	m. r.	ž. r.	s. r.
N	<i>ovàkav</i>	<i>ovàkva</i>	<i>ovàkvo</i>	<i>ovàkvi</i> <i>ovàkve</i> <i>ovàkve</i>	<i>ovàkve</i>	<i>ovàkva</i>
G	<i>ovàkvōg(a)</i>	<i>ovàkvē</i>	<i>ovàkvōg(a)</i>		<i>ovàkvī(h)</i>	
D	<i>ovàkvōm(e)</i>	<i>ovàkvōj</i>	<i>ovàkvōm(e)</i>		<i>ovàkvīm(a)</i>	
A	=N ili G	<i>ovàkvu</i>	<i>ovàkvo</i>		<i>ovàkve</i>	<i>ovàkva</i>
V	---	---	---		---	
I	<i>ovàkvīm</i>	<i>ovàkvōm</i>	<i>ovàkvīm</i>		<i>ovàkvīm(a)</i>	
L	<i>ovàkvōm</i>	<i>ovàkvōj</i>	<i>ovàkvōm</i>		<i>ovàkvīm(a)</i>	

Tabela 7. Paradigma zamjenice *ovàkav*, -a, -o u govoru D. Kamička

Istu akcenatsku paradigmu kao zamjenica *ovàkav*, -a, -o u govoru D. Kamička ima zamjenica *onàkav*, -a, -o; kao i zamjenice *štòkàkav*, -a, -o i *podèkī*, -ā, -ō/*podèkojī*, -ā, -ē (*podèkī*, -ā, -ō/*podèkojī*, -ā, -ē sa postakcenatskom dužinom u N).

Oblici imeničke i zamjениčke promjene koji se za pojedine zamjenice ovog tipa (*ovàkav*, -a, -o i *onàkav*, -a, -o) navode u standardnom jeziku (Alić, 2017: 76-77; Jahić, Halilović i Palić, 2000: 252) u ovom govoru nisu uobičajeni.

Kratkouzlazni akcenat na trećem slogu

Ovom akcenatskom tipu u govoru D. Kamička pripadaju količinske zamjenice *ovolīkī*, -ā, -ō (*vòlkī*, -ā, -ō) i *onolīkī*, -ā, -ō (*nòlkī*, -ā, -ō).

Ove zamjenice u cijeloj paradigmi imaju akcenat na trećem slogu i postakcenatsku dužinu na nastavku.

Dugosilazni akcenat na prvom slogu

Ovom akcenatskom tipu u govoru D. Kamička pripada zamjenica *njēn*, -a, -o (*njēzīn*, -a, -o) (Tabela 8).

	jd.			mn.		
	m. r.	ž. r.	s. r.	m. r.	ž. r.	s. r.
N	<i>njēn</i>	<i>njēna</i>	<i>njēno</i>	<i>njēni</i> <i>njēne</i> <i>njēne</i>	<i>njēne</i>	<i>njēna</i>
G	<i>njēnōg(a)</i>	<i>njēnē</i>	<i>njēnōg(a)</i>		<i>njēnī(h)</i>	
D	<i>njēnōm(e)</i>	<i>njēnōj</i>	<i>njēnōm(e)</i>		<i>njēnīm(a)</i>	
A	=N ili G	<i>njēnu</i>	<i>njēno</i>		<i>njēne</i>	<i>njēna</i>
V	---	---	---		---	
I	<i>njēnīm</i>	<i>njēnōm</i>	<i>njēnīm</i>		<i>njēnīm(a)</i>	
L	<i>njēnōm</i>	<i>njēnōj</i>	<i>njēnōm</i>		<i>njēnīm(a)</i>	

Tabela 8. Paradigma zamjenice *njēn*, -a, -o u govoru D. Kamička

Prisvojna zamjenica *njên*, -a, -o u govoru D. Kamička ima nastavke pridjevske promjene. Oblici imeničke i zamjeničke promjene koji se za ovu zamjenicu navode u standardnom jeziku (Jahić, Halilović i Palić, 2000: 252) u ovom govoru nisu uobičajeni.

Kratkosilazni akcenat na prvom slogu

Ovom akcenatskom tipu u govoru D. Kamička pripadaju:

1. prisvojne zamjenice *năș*, -a, -e (Tabela 9) i *văș*, -a, -e;
2. lična zamjenica *sêbe*;
3. odrične, neodređene i opće zamjenice tvorene od imeničkih upitno-odnosnih zamjenica: *nîko* (Tabela 11), *nîšta* (Tabela 11), *njêko/nêko*, *njêšto/nêšto*, *îko*, *îšta*, *svăk(o)*, *svăšta* i
4. odrične, neodređene i opće zamjenice tvorene od pridjevskih upitno-odnosnih zamjenica: *nîkojî*, -ă, -ê; *nîčijî*, -ă, -ê; *nîkakav*, -a, -o; *njêkî/nêkî*, -ă, -ô (Tabela 12); *njêkojî/nêkojî*, -ă, -ê; *njêčijî/nêčijî*, -ă, -ê; *njêkakav/nêkakav*, -a, -o; *îkojî*, -ă, -ê; *îčijî*, -ă, -ê; *îkakav*, -a, -o; *svăkî*, -ă, -ô; *svăkojî*, -ă, -ê; *svăčijî*, -ă, -ê i *svăkakav*, -a, -o.

	jd.			mn.		
	m. r.	ž. r.	s. r.	m. r.	ž. r.	s. r.
N	<i>năș</i>	<i>nășa</i>	<i>nășe</i>	<i>năși</i>	<i>nășe</i>	<i>nășa</i>
G	<i>nășêg(a)/nășôg(a)</i>	<i>nășê</i>	<i>nășêg(a)/nășôg(a)</i>		<i>nășî(h)</i>	
D	<i>nășêm/nășôm</i>	<i>nășôj</i>	<i>nășêm/nășôm</i>		<i>nășîm(a)</i>	
A	=N ili G	<i>nășu</i>	<i>nășe</i>	<i>nășe</i>	<i>nășe</i>	<i>nășa</i>
V	<i>năș</i>	<i>nășa</i>	<i>nășe</i>	<i>năși</i>	<i>nășe</i>	<i>nășa</i>
I	<i>nășîm</i>	<i>nășôm</i>	<i>nășîm</i>		<i>nășîm(a)</i>	
L	<i>nășêm/nășôm</i>	<i>nășôj</i>	<i>nășêm/nășôm</i>		<i>nășîm(a)</i>	

Tabela 9. Paradigma zamjenice *năș*, -a, -e u govoru D. Kamička

Istu akcenatsku paradigmu kao zamjenica *năș*, -a, -e u govoru D. Kamička imaju i prisvojne zamjenice *văș*, -a, -e i *njîhôn*, -a, -o (*njîhôn* sa sekundarnom dužinom u Njd.), kao i zamjenice (odrična, neodređene i opća) tvorene od upitno-odnosne zamjenice *kăkav*, -a, -o: *nîkakav*, -a, -o; *njêkakav/nêkakav*, -a, -o; *îkakav*, -a, -o; *svăkakav*, -a, -o. Sve ove zamjenice u govoru D. Kamička imaju pridjevsku promjenu, dok u standardnom jeziku zamjenice *năș*, -a, -e i *văș*, -a, -e imaju zamjeničku i pridjevsku promjenu, a one tvorene od zamjenice *kăkav* imaju još i imeničku promjenu (Jahić, Halilović i Palić, 2000: 252-252).

Gjd.	Djd.	Ljd.
– <i>vășêg(a)</i> 88%	– <i>vășêm</i> 90%	– <i>vășêm</i> 87%
– <i>vășeg(a)</i> 12%	– <i>vășem</i> 10%	– <i>vășem</i> 13%

Tabela 10. Rezultati istraživanja zastupljenosti akcenatskih oblika zamjenice *văș* u GDLjd. u standardnojezičkoj praksi (Alić, 2017: 78)

Prema rezultatima istraživanja zastupljenosti akcenatskih oblika zamjenice *văš* u GDLjd. u standardnojezičkoj praksi (Alić, 2017: 78), oblici pridjevske promjene (sa dužinom na nastavku), koji su i jedini prisutni u govoru D. Kamička, bilježe se u značajno većem procentu u odnosu na oblike zamjeničke promjene (bez dužine na nastavku).

N	<i>nîko</i>	<i>nîšta</i>
G	<i>nîkog(ā)</i>	<i>nîčeg(ā)</i>
D	<i>nîkom(ē)</i>	<i>nîčem(u)</i>
A	<i>nîkog(ā)</i>	<i>nîšta</i>
V	---	---
I	<i>nî s(ā) kîm</i>	<i>nî s(ā) čîm</i>
L	<i>nîkom(ē)</i>	<i>nîčem(u)</i>

Tabela 11. Paradigma zamjenica *nîko* i *nîšta* u govoru D. Kamička

Istu akcenatsku paradigmu kao odrične zamjenice *nîko* i *nîšta* u govoru D. Kamička imaju i neodređene i opće zamjenice tvorene od imeničkih upitno-odnosnih zamjenica: *njêko/nêko*, *njêšto/nêšto*, *ško*, *îšta*, *svâk(o)* i *svâšta*.

Ukoliko se javljaju pokretni vokali, na njima se čuje postakcenatska dužina – u GDAL odričnih, neodređenih i općih zamjenica tvorenih od upitno-odnosne zamjenice *kò* (*nîko*, *njêko/nêko*, *îko*, *svâk(o)*): *nîkog(ā)*, *nîkom(ē)*, *nêkog(ā)*, *nêkom(ē)*, *îkog(ā)*, *îkom(ē)*, *svâkog(ā)*, *svâkom(ē)*; i u G odričnih, neodređenih i općih zamjenica tvorenih od upitno-odnosne zamjenice *îtä/štò* (*nîšta*, *njêšto/nêšto*, *îšta*, *svâšta*): *nîčeg(ā)*, *njêčeg(ā)/nêčeg(ā)*, *îčeg(ā)* i *svâčeg(ā)*.

	jd.			mn.		
	m. r.	ž. r.	s. r.	m. r.	ž. r.	s. r.
N	<i>nêkî</i>	<i>nêkâ</i>	<i>nêkô</i>	<i>nêkî</i>	<i>nêkê</i>	<i>nêkâ</i>
G	<i>nêkôg(a)</i>	<i>nêkê</i>	<i>nêkôg(a)</i>	<i>nêkê</i> <i>nêkî</i>	<i>nêkî(h)</i>	
D	<i>nêkôm(e)</i>	<i>nêkôj</i>	<i>nêkôm(e)</i>		<i>nêkîm(a)</i>	
A	=N ili G	<i>nêkû</i>	<i>nêkô</i>		<i>nêkê</i>	<i>nêkâ</i>
V	<i>nêkî</i>	<i>nêkâ</i>	<i>nêkô</i>		<i>nêkê</i>	<i>nêkâ</i>
I	<i>nêkîm</i>	<i>nêkôm</i>	<i>nêkîm</i>		<i>nêkîm(a)</i>	
L	<i>nêkôm(e)</i>	<i>nêkôj</i>	<i>nêkôm(e)</i>		<i>nêkîm(a)</i>	

Tabela 12. Paradigma zamjenice *nêkî*, *-â*, *-ô* u govoru D. Kamička

Istu akcenatsku paradigmu kao zamjenica *nêkî*, *-â*, *-ô* u govoru D. Kamička imaju odrične, neodređene i opće zamjenice tvorene od pridjevskih upitno-odnosnih zamjenica *kòjî*, *-â*, *-ê* i *čîjî*, *-â*, *-ê*: *nîkojî*, *-â*, *-ê*; *nîčijî*, *-â*, *-ê*; *njêkî* *-â*, *-ô*; *njêkojî/nêkojî*, *-â*, *-ê*; *njêčijî/nêčijî*, *-â*, *-ê*; *îkojî*, *-â*, *-ê*; *îčijî*, *-â*, *-ê*; *svâkî*, *-â*, *-ô*; *svâkojî*, *-â*, *-ê* i *svâčijî*, *-â*, *-ê*. Kao i u standardnom jeziku i u govoru D. Kamička ove zamjenice imaju pridjevsku promjenu.

Promjenljivi tipovi zamjenica

S promjenom trajanja

Ovom akcenatskom tipu u govoru D. Kamička pripadaju lične zamjenice *jâ* i *tî* (Tabela 13).

	jd.	mn.		jd.	mn.
N	<i>jâ</i>	<i>mî</i>		<i>tî</i>	<i>vî</i>
G	<i>mêne</i> ⁶	<i>nâs</i>		<i>têbe</i>	<i>vâs</i>
D	<i>mêni</i>	<i>nâmi/nâma</i>		<i>têbi</i>	<i>vâmi/vâma</i>
A	<i>mêne</i>	<i>nâs</i>		<i>têbe</i>	<i>vâs</i>
V	---	---		<i>tî</i>	<i>vî</i>
I	<i>mnôm</i> ⁷	<i>nâmi/nâma</i>		<i>tôbôm</i>	<i>vâmi/vâma</i>
L	<i>mêni</i>	<i>nâmi/nâma</i>		<i>têbi</i>	<i>vâmi/vâma</i>

Tabela 13. Paradigma zamjenica *jâ* i *tî* u govoru D. Kamička

Kao i u standardnom jeziku, zamjenica *jâ* u govoru D. Kamička mijenja akcenat u kratkosilazni u svim padežima osim u Ijd. i NGAmn., a zamjenica *tî* u svim padežima osim u Vjd. i NGAVmn.

S promjenom tona i trajanja

Ovom akcenatskom tipu u govoru D. Kamička pripadaju:

1. lične zamjenice *ôn*, *òna*, *òno* (Tabela 14);
2. pokazne zamjenice *tâj*, *tâ*, *tô* (Tabela 15);
3. prisvojne zamjenice *môj*, *môje* (Tabela 16), *tvôj*, *tvôje*, *svôj*, *svôje*;
4. upitno-odnosne zamjenice *kô* i *štâ* (Tabela 17) i
5. pridjevska zamjenica *săv*, *svă*, *svě* (Tabela 18).

	jd.			mn.		
N	<i>ôn</i>	<i>òna</i>	<i>òno</i>	<i>òni</i>	<i>òne</i>	<i>òna</i>
G	<i>njêga</i>	<i>njê</i>	<i>njêga</i>		<i>njîha/njî(h)</i>	
D	<i>njêmu</i>	<i>njôj</i>	<i>njêga</i>		<i>njîma</i>	
A	<i>njêga</i>	<i>njû</i>	<i>njêga</i>		<i>njîha/njî(h)</i>	
V	---	---	---		---	
I	<i>njîm/njîme</i>	<i>njôm/njóme</i>	<i>njîm/njîme</i>		<i>njîma</i>	
L	<i>njêmu</i>	<i>njôj</i>	<i>njêmu</i>		<i>njîma</i>	

Tabela 14. Paradigma zamjenica *ôn*, *òna* i *òno* u govoru D. Kamička

⁶ U govoru D. Kamička ne čuju se oblici GAjd. *mêne*, *têbe*, *mênē*, *têbē* i DLjd. *mêni*, *têbi*, koji su također prisutni u standardnom jeziku (Jahić, Halilović i Palić, 2000: 250).

⁷ Nije zabilježen akcenatski oblik *mnóme*, te je ova zamjenica svrstana u one koje mijenjaju samo trajanje, a ne i ton.

Zamjenice *ôn*, *òna* i *òno* u govoru D. Kamička u određenim padežima, kao i u standardnom jeziku, mijenjaju ton i trajanje.

	jd.			mn.		
	m. r.	ž. r.	s. r.	m. r.	ž. r.	s. r.
N	<i>tâj</i>	<i>tâ</i>	<i>tô</i>	<i>tî</i>	<i>tê</i>	<i>tâ</i>
G	<i>tògā (tôg, tòg)</i>	<i>tê</i>	<i>tògā (tôg, tòg)</i>	<i>tê</i>	<i>tî(h), tîjū</i>	
D	<i>tòmē/tôm</i>	<i>tôj</i>	<i>tòmē/tôm</i>		<i>tîm, tîmā</i>	
A	<i>=N ili G</i>	<i>tû</i>	<i>tô</i>		<i>tê</i>	<i>tâ</i>
V	---	---	---		---	
I	<i>tîm/tîme</i>	<i>tôm</i>	<i>tîm/tîme</i>		<i>tîm, tîmā</i>	
L	<i>tòmē/tôm</i>	<i>tôj</i>	<i>tòmē/tôm</i>		<i>tîm, tîmā</i>	

Tabela 15. Paradigma zamjenica *tâj*, *tâ*, *tô* u govoru D. Kamička

Pokazna zamjenica *tâj* (*tâ*, *tô*) u jednosložnim oblicima ima akcenat silazne intonacije, a u dvosložnim oblicima (') akcenat⁸, sa redovnom postakcenatskom dužinom na pokretnom vokalu. Alić (2017: 84-85) navodi kratkosilazni akcenat u standardnom jeziku na mjestu kratkoulaznog u govoru D. Kamička. Također, Alić ne navodi postakcenatsku dužinu u GDLjd. i DILmn.

	jd.		mn.	
	m. r.	s. r.	m. r.	s. r.
N	<i>môj</i>	<i>mòje</i>	<i>mòji</i>	<i>mòja</i>
G	<i>môg(a)</i> ⁹	<i>môg(a)</i>	<i>mòjî(h)</i>	<i>mòjî(h)</i>
D	<i>môm(e)</i>	<i>môm(e)</i>	<i>mòjîm(a)</i>	<i>mòjîm(a)</i>
A	<i>môj/môg(a)</i>	<i>mòje</i>	<i>mòje</i>	<i>mòja</i>
V	<i>môj</i>	<i>mòje</i>	<i>mòji</i>	<i>mòja</i>
I	<i>mòjîm</i>	<i>mòjîm</i>	<i>mòjîm(a)</i>	<i>mòjîm(a)</i>
L	<i>môm(e)</i>	<i>môm(e)</i>	<i>mòjîm(a)</i>	<i>mòjîm(a)</i>

Tabela 16. Paradigma zamjenica *môj* i *mòje* u govoru D. Kamička

Prisvojne zamjenice *tvôj* i *tvòje*, kao i *svôj* i *svòje* u govoru D. Kamička imaju istu akcenatsku paradigmu kao i zamjenice *môj* i *mòje*. Podudaraju se s akcenatskom paradigmom u standardnom jeziku. Postakcenatska dužina javlja se u DILmn. i u oblicima s pokretnim vokalom, dok Alić (2017: 84) navodi oblike *mòjim(a)* i *mòjîm*. Jahić (2014a) navodi oblike sa postakcenatskom dužinom i u oblicima sa pokretnim vokalom, kakvi se čuju i u govoru D. Kamička.

⁸ Čedić i sar. (2007) navode oblike s (') akcentom za m.r.: *tòg/ā/*, *tòm/ē/*, sa postakcenatskom dužinom.

⁹ Nesažeti oblici u GDLjd. m. i s. roda (*mojeg/a/*, *mojem/u/...*) ne čuju se u ovom govoru.

N	<i>kò¹⁰</i>	<i>štà</i>
G	<i>kògā, kòg</i>	<i>čègā, čèg</i>
D	<i>kòmē, kòm</i>	<i>čèmu</i>
A	<i>kògā, kòg</i>	<i>štà</i>
V	---	---
I	<i>kîm/kíme</i>	<i>čîm/číme</i>
L	<i>kòmē, kôm</i>	<i>čèmu, čèm</i>

Tabela 17. Paradigma zamjenica *kò* i *štà* u govoru D. Kamička

Postakcenatska dužina na pokretnim vokalima u GDAL zamjenice *kò* i u G zamjenice *štà*, koja nije obilježje standardnog jezika (Alić, 2017: 83), u govoru Kamička redovno se čuje. Izuzetak je *Rječnik bosanskog jezika* (Jahić, 2012) koji navodi oblike zamjenice *kò¹¹* u GDAL sa postakcenatskom dužinom: *kògā, kòmē*.

	jd.			mn.		
N	<i>sāv</i>	<i>svā</i>	<i>svě</i>	<i>svī</i>	<i>svě</i>	<i>svā</i>
G	<i>svègā/svêg/svëg</i>	<i>svê/svë</i>	<i>svègā/svêg/svëg</i>	<i>svījū/svî(h)</i>		
D	<i>svèmu</i>	<i>svôj/svòj</i>	<i>svèmu</i>	<i>svimā/svîm</i>		
A	<i>sāv/svègā</i>	<i>svj</i>	<i>svě</i>	<i>svě/svījū</i>	<i>svě</i>	<i>svā</i>
V	<i>sāv</i>	<i>svā</i>	<i>svě</i>	<i>svī</i>	<i>svě</i>	<i>svā</i>
I	<i>svîm/svîme</i>	<i>svôm/svôm</i>	<i>svîm/svîme</i>	<i>svimā/svîm</i>		
L	<i>svèmu</i>	<i>svôj/svòj</i>	<i>svèmu</i>	<i>svimā/svîm</i>		

Tabela 18. Paradigma zamjenica *sāv, svā, svě* u govoru D. Kamička

Pridjevska zamjenica *sāv, svā, svě* u govoru D. Kamička ima postakcenatsku dužinu u GAjd. i DILmn. koja se ne navodi u standardnom jeziku Alić (2017: 87-88).

S promjenom mjesta

Ovom akcenatskom tipu u govoru D. Kamička pripada neodređena zamjenica *kojèšta*, koja se čuje u obliku Njd. *kojèšta* i Gjđ. *koječègā* dok u ostalim padežima nije uobičajena.

Od zamjenica koje Alić (2017: 88) navodi s promjenom mjesta i trajanja, zamjenice *kojèko, gdjèšto* i *gdjèko* ne čuju se u govoru D. Kamička, a zamjenica *štòšta* pripada nepromjenljivom akcenatskom tipu.

¹⁰ Akcenatski oblik *kò* čuje se u rečenicama bez glagola: Znâš li *kò* će dóci? Kò?

¹¹ Za zamjenicu *štà* nema podataka jer još nije objavljen tom ovog rječnika za slovom Š.

Prenošenje akcenta sa zamjenica na proklitiku

Kao i u standardnom jeziku, u govoru D. Kamička prisutno je:

- a) oslabljeno prenošenje akcenta sa zamjenice na proklitiku (npr. zabilježeni su oblici: *zà mene, izà mene, òd sebe, kòd njega, sà njīm, kòd nās, òd njīha, sà njīma, kòd njīhovē, òd tōg, òd togā, pò tū, nà tū, ù tōj, ì jā, nì jā, ì tī*);
- b) prenošenje akcenta u vezi s enklitičkim oblicima *me, te i se* tipa *zá me, ná se, prēdā me* (npr. zabilježeni su primjeri: *òn ná me zàgalāmī; mētnū jēdnu nōgu pōdā se*).

U govoru D. Kamička u Ijd. sa zamjenica *jā, tī i sēbe* prenošenje je neoslabljeno: *sā mnōm, sà tobōm, sà sobōm*, dok Alić (2017: 89) u Ijd. navodi dubletne oblike u standardnom jeziku: *prēda mnōm/prēda mnōm, zà mnōm/zà mnōm, nād tobom/nād tobom*.

Također, u govoru D. Kamička kod pokaznih zamjenica *òvāj, -ā, -ō; tāj, -ā, -ō i ònāj, -ā, -ō*, pored standardnih oblika s oslabljenim prenošenjem u obliku (') akcenta (npr.: *òd tōg, òd togā, pò tū, nà tū, ù tōj*), običnije je prenošenje u obliku (') akcenta, koje se javlja i kad zamjenica nema (^), već (^) akcenat (npr.: *ná tō, ú tō, ú tomē, ú tōj, ná nomē, ú vogā*), što nije obilježje standardnog jezika.

ZAKLJUČAK

Donji Kamičak je bošnjačko selo koje se nalazi u dolini rijeke Sane (između Sanskog Mosta i Ključa). Prema klasifikaciji bosanskohercegovačkih dijalekata govor ovog mjesta pripada zapadnobosanskom (ikavskošćakavskom) dijalektu, odnosno centralnobosanskom poddijalektu, koji po svojim osnovnim obilježjima pripada novoštokavskim govorima.

Cilj ovog rada bio je da se predstavi akcenat zamjenica u govoru Donjeg Kamička prema akcenatskoj tipologiji i opisu akcenta zamjenica u standardnom bosanskom jeziku, te da se uporedi sa istraženim akcenatskim oblicima zamjenica u standardnojezičkoj praksi.

Prema rezultatima istraživanja izvedeni su sljedeći zaključci:

1. U govoru D. Kamička izdvajaju se uglavnom isti akcenatski tipovi zamjenica kao i u standardnom jeziku, uz djelimično različitu distribuciju pojedinih zamjenica unutar dva osnovna tipa (promjenljivog i nepromjenljivog), npr. pokazna zamjenica *tā* u standardnom jeziku pripada *promjenljivom tipu sa promjenom trajanja*, dok u govoru D. Kamička pripada *promjenljivom tipu sa promjenom tona i trajanja* i sl.
2. Oblici imeničke i zamjениčke promjene koji se, pored oblika pridjevske promjene, za pojedine pridjevske zamjenice navode u standardnom jeziku u govoru D. Kamička nisu prisutni, što govori o preovladavanju pridjevske promjene, odnosno dužih nastavaka u GDLjd. muškog i srednjeg roda.
3. Prema rezultatima istraživanja zastupljenosti pojedinih oblika zamjениčke i pridjevske promjene (tj. kraćih i dužih nastavaka u GDLjd. muškog i srednjeg roda) u standardnojezičkoj praksi, u značajnoj mjeri prednost imaju oblici

pridjevske promjene – tj. oblici koji su u govoru D. Kamička u potpunosti preovladali.

4. U govoru D. Kamička u određenim oblicima zamjenica javlja se sekundarna dužina, tj. postakcenatska dužina koja nije obilježje standardnog jezika (mada su neki primjeri sa ovom dužinom zabilježeni u pojedinim priručnicima), npr. u:
 - a) Njd. prisvojnih zamjenica *njègōv* i *njīhōv*;
 - b) na pokretnim vokalima pokaznih zamjenica *òvāj*, *òvō*, *ònāj* i *ònō* u GDALjd.: *òvogā*, *òvomē*; *ònogā*, *ònomē*;
 - c) na pokretnim vokalima odričnih, neodređenih i općih zamjenica – u GDAL zamjenica tvorenih od upitno-odnosne zamjenice *kō* (*nīko*, *njēko/nēko*, *īko*, *svāk(o)*): *nīkog(ā)*, *nīkom(ē)*, *nēkog(ā)*, *nēkom(ē)*, *īkog(ā)*, *īkom(ē)*, *svākog(ā)*, *svākom(ē)*; i u G zamjenica tvorenih od upitno-odnosne zamjenice *štā/štō* (*nīšta*, *njēšto/nēšto*, *īšta*, *svāšta*): *nīčeg(ā)*, *njēčeg(ā)/nēčeg(ā)*, *īčeg(ā)*, *svāčeg(ā)*;
 - d) na pokretnim vokalima pokaznih zamjenica *tāj* i *tō* u GDLjd.: *tōgā*, *tōmē* i DILmn.: *tīmā*;
 - e) na pokretnim vokalima upitno-odnosnih zamjenica *kō* i *štā* – u GDAL zamjenice *kō*: *kōgā*, *kōmē* i u G zamjenice *štā*: *čēgā*;
 - f) na pokretnim vokalima pridjevskih zamjenica *sāv* i *svē* u GAjd.: *svēgā* i u DILmn. *svīmā*.
5. Pored standardnih oblika prenošenja akcenta na proklitiku u govoru D. Kamička javlja se i prenošenje koje nije obilježje standardnog jezika. Naime, kod pokaznih zamjenica *òvāj*, *-ā*, *-ō*; *tāj*, *-ā*, *-ō* i *ònāj*, *-ā*, *-ō* prisutno je prenošenje u obliku (') akcenta, pa i kad zamjenica nema (^), već (^) akcenat, npr.: *ná tō*, *ú tō*, *ú tomē*, *ú tōj*, *ná nomē*, *ú vogā*; s tim da su kod ovih zamjenica prisutni i oblici standardnog prenošenja, npr.: *òd tōg*, *òd togā*, *pò tū*, *nà tū*, *ù tōj*.
6. S obzirom na dubletne akcenatske oblike pojedinih zamjenica u standardnom jeziku, u govoru D. Kamička lične zamjenice *jā*, *tī* i *sēbe* u GAjd. imaju kratkosilazni akcenat *mēne*, *tēbe*, *sēbe*, kao i u DLjd. *mēni*, *tēbi*, *sēbi*; a kratkouzlazni u cijeloj paradigmi imaju pokazne zamjenice *òvāj*, *-ā*, *-ō* i upitno-odnosna zamjenica *kōjī*, *-ā*, *-ē* i *čjīī*, *-ā*, *-ē*.

Literatura:

1. Alić, A. (2017). *Akcentat u standardnom bosanskom jeziku*, Sarajevo: Slavistički komitet.
2. Brabec, I., Hraste, M. i Živković, S. (1970). *Gramatika hrvatskosrpskoga jezika*, 9. izd. (I izd. 1963), Zagreb: Školska knjiga.
3. Čedić, I. i sar. (2007). *Rječnik bosanskog jezika*, Sarajevo: Institut za jezik Sarajevo.

4. Čedić, I. (2001). *Osnovi gramatike bosanskog jezika*, Priručnici IV, Sarajevo: Institut za jezik u Sarajevu.
5. Halilović, S., Palić, I. i Šehović, A. (2010). *Rječnik bosanskoga jezika*, Sarajevo: Filozofski fakultet u Sarajevu.
6. Jahić, Dž., Halilović, S. i Palić, I. (2000). *Gramatika bosanskoga jezika*, Zenica: Dom štampe.
7. Jahić, Dž. (2012). *Rječnik bosanskog jezika*, tom 4 (K-Kor), Sarajevo: Bošnjačka asocijacija.
8. Jahić, Dž. (2014a). *Rječnik bosanskog jezika*, tom 6 (M), Sarajevo: Bošnjačka asocijacija.
9. Jahić, Dž. (2014b). *Rječnik bosanskog jezika*, tom 7 (N-Nj), Sarajevo: Bošnjačka asocijacija.
10. Maretić, T. (1963). *Gramatika hrvatskog ili srpskog jezika*, III izd., Zagreb: Matica hrvatska.
11. Peco, A. (1980). *Pregled srpskohrvatskih dijalekata*, Beograd: Naučna knjiga.
12. Pehlić, A. (2006). Fonetsko-fonološke osobine govora Donjeg Kamička (kod Sanskog Mosta), Konsonantizam, *Pismo – časopis za jezik i književnost*, br. IV/1, str. 54–72, Sarajevo: Bosansko filološko društvo.
13. Pehlić, A. (2009a). Fonetsko-fonološke osobine govora Donjeg Kamička (kod Sanskog Mosta), Vokalizam, *Pismo – časopis za jezik i književnost*, br. VII/1, str. 11–25, Sarajevo: Bosansko filološko društvo.
14. Pehlić, A. (2009b). *Akcentatski sistem u govoru Donjeg Kamička*, neobjavljeni magistarski rad, Univerzitet u Sarajevu, Filozofski fakultet, Sarajevo.
15. Pehlić, A. (2009c). Osnovna akcentatska obilježja govora Donjeg Kamička, *Zbornik radova Islamskog pedagoškog fakulteta u Zenici*, br. 7, str. 311–324, Zenica: Islamski pedagoški fakultet u Zenici.

ACCENT OF PRONOUNS IN THE SPEECH OF DONJI KAMIČAK

Abstract

The aim of this paper was to present the accent of the pronouns in the speech of Donji Kamičak, according to the accent typology and description of the accent in the standard Bosnian language, and to compare it with the researched accent forms of the pronouns in standard language practice.

Donji Kamičak is a Bosniak village located in the valley of the Sana River (between the towns Sanski Most and Ključ). According to the classification of Bosnian-Herzegovinian dialects, the speech of this place belongs to the West Bosnian (Ikavian-Šćakavian) dialect, i.e. the Central Bosnian subdialect, which by its basic characteristics belongs to the Neo-Shtokavian dialects.

Based on the results of the research, it was concluded that in the speech of Donji Kamičak, the same accented types of pronouns are distinguished as in the standard language, with a partially different distribution of individual pronouns within the two basic types (changeable and unchangeable). Also, in the speech of Donji Kamičak, there was a predominance of adjectival change, i.e. longer suffixes in genitive, dative and locative case of masculine and neuter singular of adjectival pronouns, which compared to shorter forms, according to recent research, are significantly more represented in standard linguistic practice; in certain forms of pronouns, the secondary length appears, i.e. post-accent length that is not a feature of the standard language; in addition to the standard one, a non-standard transfer of the accent to the proclitic was also recorded.

Key words: *accent types, the speech of Donji Kamičak, standard language, standard language practice, secondary length, accent transfer*